

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Financira Evropska unija

Sofinancira Evropska unija

SUHI KRAŠKI TRAVNIKI IN PAŠNIKI

Priročnik za kmete

Ver. 1.0, 2023

OPERACIJA BK.6 SUHI KRAŠKI TRAVNIKI IN PAŠNIKI (SUHI_KTP)

Kaj je namen in kakšni cilji se dosegaajo z izvajanje operacije?

Operacija SUHI_KT) se izvaja v okviru intervencije Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila – Biotska raznovrstnost in krajina (KOPOP_BK) iz Strateškega načrta 2023–2027. Namenjena je ohranjanju suhih kraških travnikov in pašnikov, na katerih uspeva veliko število rastlinskih in živalskih vrst. Raba teh površin se zaradi slabše produktivnosti in manjšanja staleža živali vse bolj opušča, zato se te površine vse bolj zaraščajo. Cilj operacije je zaustavljanje zaraščanja teh površin in ohranjanje nizko produktivnih kraških travišč.

Slika 1: Kraški travnik (Foto: Arhiv ZRSVN)

Zakaj je dobro, da izvajate operacijo?

- Z njo boste ohranjali ne le kraške pašnike kot krajinsko značilnost temveč tudi pašne površine za svoje živali.
- Z vključitvijo v operacijo SUHI_KTP in njenim izvajanjem boste upravičeni do dodatnih finančnih sredstev.
- Z izvajanjem prilagojene kmetijske prakse boste na teh površinah ohranjali vse ekosistemske storitve. S tem se zmanjšujejo posledice oziroma škoda zaradi npr. podnebnih sprememb ali izrednih dogodkov. Prihrani se tudi dodatno delo in finančna sredstva pri odpravljanju škode oziroma posledic.
- Z izvajanjem te operacije boste aktivno prispevali k ohranjanju narave in trajnostnem kmetovanju ter s tem pokazali družbeno odgovornost do živih bitij in soljudi.
- Izdelki in storitve, ki so povezani s trajnostnimi oblikami kmetovanja, odpirajo možnosti za trženje kot izdelkov/storitev z dodano vrednostjo ali razširitev ponudbe na kmetiji v okviru dopolnilnih dejavnosti (turizem, gostinstvo).
- Usmerjenost kmetijske politike v prihodnje kaže na izrazito smer trajnosti, zato se boste kmetje ob postopnem vključevanju površin v te oblike kmetovanja lahko postopno in brez velikih sprememb naenkrat prilagodili novim zahtevam.

- Z izvajanjem prilagojenih praks na zadostnih površinah se boste lahko izognili strožjim ukrepom in režimom v prihodnje. Če bo stanje še naprej podobno trenutnemu, je uvedba strožjih režimov v prihodnje nujna.

Varstvu katerih vrst in habitatov je operacija namenjena?

Vrstna pestrost kraških travnikov oziroma habitatnega tipa Vzhodna submediteranska suha travnišča (*Scorzoneretalia villosae*) je velika. Na takih travniščih je zabeleženih okoli 450 vrst praprotnic in cvetnic. Habitatni tip se pojavlja v več različnih oblikah – na pašnikih so tla pogosto skeletna in kamnita, medtem ko so na flišu, v vrtačah in na kraških poljih globoka in rodovitna. Na njih uspevajo kukavičevke kot je jadranska smrdljiva kukavica, na nekaterih lokacijah lahko najdemo tudi raznolistno mačino.

Kraška travnišča so tudi dom številnih vrst živali. Med njimi so številne žuželke kot sta metulja travniški postavnež in barjanski okarček, dvoživke kot je hribski urh, več vrst plazilcev in ptice kot so hribski ter poljski škrganec, podhujka, kotorna, rjava cipa, veliki strnad, repaljščica, rjavi srakoper, velika uharica, vijeglavka, veliki skovik, smrdokavra, planinski orel, sršenar, kačar itd.

Slika 2: Jadranska smrdljiva kukavica, navadna kukavica in peresasta bodalica so značilne rastlinske vrste kraških travnikov (Foto: Arhiv ZRSVN)

Slika 3: V vrtačah in večinoma na travniščih so tla bolj globoka v primerjavi s kraškimi pašniki, kjer se pogosto pokaže skeletna struktura tal. (Foto: Arhiv ZRSVN)

Kakšne so zahteve za izvajanje?

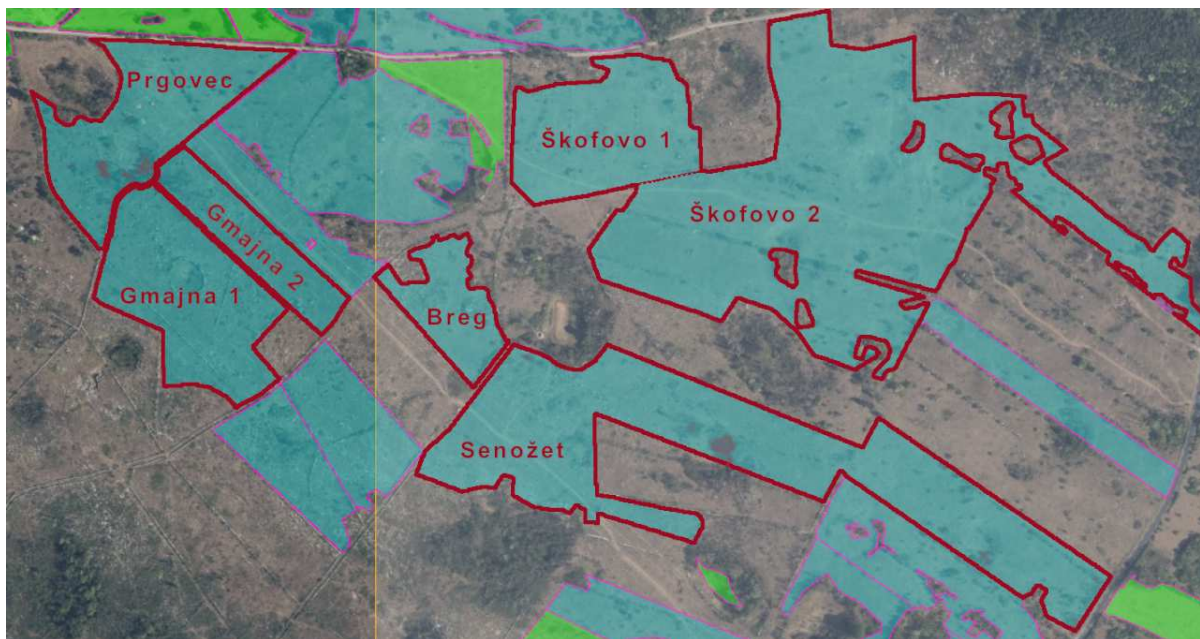
Načrt košnje/paše

Ob vstopu v operacijo SUHI_KTP morate imeti izdelan in shranjen letni načrt košnje/paše, s katerim ob pomoči kmetijskega svetovalca za travništvo/pašništvo določite predviden terminski načrt košnje/paše na posameznih čredinkah. **V letu 2023 lahko ta načrt izdelate tudi sami.** V primeru težav svetujemo, da za pomoč zaprosite kmetijsko svetovalno službo, strokovnjaka za travništvo/pašništvo.

Kako naj izdelam načrt košnje/paše?

Primer prikaza označitve čredink ali delov parcel na zemljevidu je prikazan na sliki 4, prikazi zapisa datumov pa na slikah 5 do 7.

Načrt košnje/paše je namenjen pripravi plana, ki bo omogočal pašo telega ali čim daljšega pašnega obdobja (ob upoštevanju časovnih omejitev) oziroma ustrezno časovno načrtovanje košnje. Istočasno bo kontrolorjem Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (agencija) omogočal preveriti, ali se predpisane zahteve v okviru operacije izvajajo v skladu s tem načrtom.

Slika 4: Primer prikaza posameznih čredink ali delov parcel¹

Ali moram narediti vsako leto nov načrt košnje/paše?

Za vsako leto vključenosti v operacijo se pripravi načrt košnje/paše na ločenem listu. Če je v preteklem letu ta načrt ustrezal, se lahko v naslednjem letu uporabi enakega, posodobi se le letnico. Če pa ugotovite, da bi bilo **načrt v naslednjem letu treba popraviti**, lahko to naredi vsako leto sproti ob pripravi letnega načrta. Vsekakor pa se načrt košnje/paše pripravi **pred vstopom v operacijo oziroma začetkom košnje/paše**, če ste v operacijo že vključeni.

¹ Primeri so izmišljeni, služijo zgolj za ponazoritev.

Kako naj beležim datume začetka paše, če živali preselim zjutraj, opoldne ali po koncu pašnega dne?

Beleženje datumov je odvisno od tega, v katerem delu dneva živali preselite na novo čredinko. Če živali preselite npr. 10. 8. 2023:

- **zjutraj** (pred 8.00 uro), se kot zaključek paše na prejšnji čredinki vpiše 9. 8. 2023, kot začetek paše na novi čredinki pa 10. 8. 2023;
- **tekem dneva, vendar še pred večerom**, se kot zaključek paše tako za konec paše na stari čredinki kot za začetek paše na novi čredinki vpiše 10. 8. 2023;
- **zvečer** (po 19.00 uri), se kot zaključek paše na prejšnji čredinki vpiše 10. 8. 2023, kot začetek paše na novi čredinki pa 11. 8. 2023.

Izvajanje košnje:									
GERK-PID	Ime/ oznaka dela parcele	Seno				Otava			
		Načrt		Dejanska izvedba		Načrt		Dejanska izvedba	
		Datum košnje	Datum spravila	Datum košnje	Datum spravila	Datum košnje	Datum spravila	Datum košnje	Datum spravila
1234565	Šenožet	30. 5. 2023	2. 6. 2023	31. 5. 2023	4. 6. 2023	15. 8. 2023	18. 8. 2023	/	/
1234560	Škofovo 1	30. 5. 2023	2. 6. 2023	31. 5. 2023	3. 6. 2023	15. 8. 2023	18. 8. 2023	20. 8. 2023	23. 8. 2023
1234560	Škofovo 2	6. 6. 2023	9. 6. 2023	14. 6. 2023	16. 7. 2023	18. 8. 2023	21. 8. 2023	20. 8. 2023	23. 8. 2023

Slika 5: Prikaz primera načrta košnje/paše v primeru, ko se izvaja le košnja

Izvajanje paše:									
GERK-PID	Ime/ oznaka čredinke ali dela parcele	Prva paša v letu				Druga paša v letu			
		Načrt		Dejanska izvedba		Načrt		Dejanska izvedba	
		Datum začetka	Datum zaključka	Datum začetka	Datum zaključka	Datum začetka	Datum zaključka	Datum začetka	Datum zaključka
1234560	Škofovo 1	30. 5. 2023	10. 6. 2023	30. 5. 2023	11. 6. 2023	30. 7. 2023	6. 8. 2023	31. 7. 2023	5. 8. 2023
1234560	Škofovo 2	10. 6. 2023	23. 6. 2023	11. 6. 2023	24. 6. 2023	6. 8. 2023	16. 8. 2023	5. 8. 2023	13. 8. 2023
1234561	Gmajna 1	23. 6. 2023	2. 7. 2023	24. 6. 2023	6. 7. 2023	16. 8. 2023	25. 8. 2023	13. 8. 2023	24. 8. 2023
1234562	Gmajna 2	2. 7. 2023	10. 7. 2023	7. 7. 2023	12. 7. 2023	25. 8. 2023	30. 8. 2023	/	/
1234563	Prgovec	11. 7. 2023	21. 7. 2023	12. 7. 2023	22. 7. 2023	/	/	24. 8. 2023	31. 8. 2023
1234564	Breg	22. 7. 2023	30. 7. 2023	23. 7. 2023	31. 7. 2023	/	/	/	/

Slika 6: Prikaz primera načrta košnje/paše v primeru, ko se izvaja le paša

Ali na vključenih površinah lahko kombiniram pašo in košnjo?

Kombinacije košnje in paše so **mogoče**. Mogoče so tako **prostorske kombinacije** (del površin se le kosi, del pa le pase) kot tudi **časovne kombinacije** (na neki površini se najprej pokosi seno, namesto košnje otave pa se mrvo popase – ali obratno). Primer prikaza tovrstnega načrta je na sliki 7.

Izvajanje paše in košnje:									
Izvajanje paše:									
GERK-PID	Ime/ oznaka čredinke ali dela parcele	Prva paša v letu				Druga paša v letu			
		Načrt		Dejanska izvedba		Načrt		Dejanska izvedba	
		Datum začetka	Datum zaključka	Datum začetka	Datum zaključka	Datum začetka	Datum zaključka	Datum začetka	Datum zaključka
1234565	Šenožet	/	/	/	/	/	/	/	/
1234560	Škofovo 1	/	/	/	/	9. 7. 2023	18. 7. 2023	/	/
1234560	Škofovo 2	/	/	/	/	18. 7. 2023	24. 7. 2023	7. 7. 2023	17. 7. 2023
1234561	Gmajna 1	30. 5. 2023	9. 6. 2023	30. 5. 2023	11. 6. 2023	24. 7. 2023	1. 8. 2023	17. 7. 2023	27. 7. 2023
1234562	Gmajna 2	9. 6. 2023	15. 6. 2023	11. 6. 2023	20. 6. 2023	1. 8. 2023	7. 8. 2023	/	/
1234563	Prgovec	16. 6. 2023	29. 6. 2023	20. 6. 2023	28. 6. 2023	7. 8. 2023	16. 8. 2023	15. 8. 2023	26. 8. 2023
1234564	Breg	29. 6. 2023	9. 7. 2023	28. 6. 2023	7. 7. 2023	17. 8. 2023	27. 8. 2023	/	/
Izvajanje košnje:									
GERK-PID	Ime/ oznaka dela parcele	Seno				Otava			
		Načrt		Dejanska izvedba		Načrt		Dejanska izvedba	
		Datum košnje	Datum spravila	Datum košnje	Datum spravila	Datum košnje	Datum spravila	Datum košnje	Datum spravila
1234565	Šenožet	30. 5. 2023	2. 6. 2023	30. 5. 2023	3. 6. 2023	15. 8. 2023	18. 8. 2023	18. 8. 2023	21. 8. 2023
1234560	Škofovo 1	30. 5. 2023	2. 6. 2023	30. 5. 2023	3. 6. 2023	/	/	18. 8. 2023	21. 8. 2023
1234560	Škofovo 2	30. 5. 2023	2. 6. 2023	30. 5. 2023	3. 6. 2023	/	/	/	/

Opombe in zaznamki: Med 28. 7. 2023 in 14. 8. 2023 so bile živali na površinah, ki niso vključene v operacijo.

Slika 7: Prikaz primera načrta košnje/paše, pri katerem se izvaja kombinacija košnje in paše

Ali moram beležiti tudi rabo na površinah, ki niso vključene v operacijo?

Možno je, da v operacijo SUHI_KTP ne boste vključili vseh travniških površin, ki jih uporabljate. **Košnje/paše na površinah, ki jih niste vključili v operacijo, vam ni treba beležiti** v načrtu košnje/paše. Če zaradi boljšega lastnega nadzora želite v ta načrt zabeležiti tudi košnjo/pašo na teh površinah, to seveda lahko storite, vendar si poleg teh površin vpišite zaznamek, da posamezna površina ni vključena v operacijo SUHI_KTP.

Ali lahko kosim/pasem živali na posameznih površinah le enkrat letno?

Lahko. Kosi ali pase se lahko enkrat ali dvakrat. Lahko tudi na posameznih površinah že predvidite le enkratno košnjo ali pašo ali pa v posameznih letih izpustite v načrtu košnje/paše predvideno drugo košnjo ali pašo (če npr. zaradi vremenskih razmer, druga košnja ali paša ni smiselna).

Na čredinki je mrve zmanjkalo pred predvidenim zaključkom paše. Kaj naj naredim?

Načrt košnje/paše mora biti izdelan tako, da bo omogočal kontrolo, kje se živali pasejo v posameznem obdobju oziroma kdaj ste na posameznih površinah izvedli košnjo in spravilo mrve. Pomembno je, da v načrt košnje/paše pod »Dejansko izvedbo« **vedno** vpišete datum začetka oziroma konca košnje/paše še preden izvedete košnjo ali selitev živali. Nič ni narobe, če ta datum točno ne sovпада z načrtom košnje/paše, pomembno pa je, da paša na posamezni čredinki ne bo trajala dlje kot 14 dni in da se na posamezni čredinki ne bo paslo več kot dvakrat v letu.

Kaj moram beležiti pod »Opombe in zaznamki«?

Med opombe in zaznamke zabeležite:

- če so bile v posameznih obdobjih živali premeščene na površine, ki niso vključene v operacijo SUHI_KTP (v obdobjih, ko je bila predvidena paša na površinah, vključenih v operacijo);
- če je prišlo do večjih odstopanj v načrtu košnje/paše, npr. spremenjen vrstni red paše, popolna opustitev paše na posameznih površinah ipd.;
- druge nepredvidene dogodke, ki vplivajo na izvajanje aktivnosti.

Moram v načrtu košnje/paše beležiti še kakšne druge podatke?

V načrtu košnje/paše beležite tudi podatke o vzdrževanju mejic in zaplat lesne vegetacije ipd. ter ostalih aktivnosti, kot so način odstranjevanja lesne biomase, prestavljanje napajališč itd.

Ali lahko v operacijo vključim le celotne GERK?

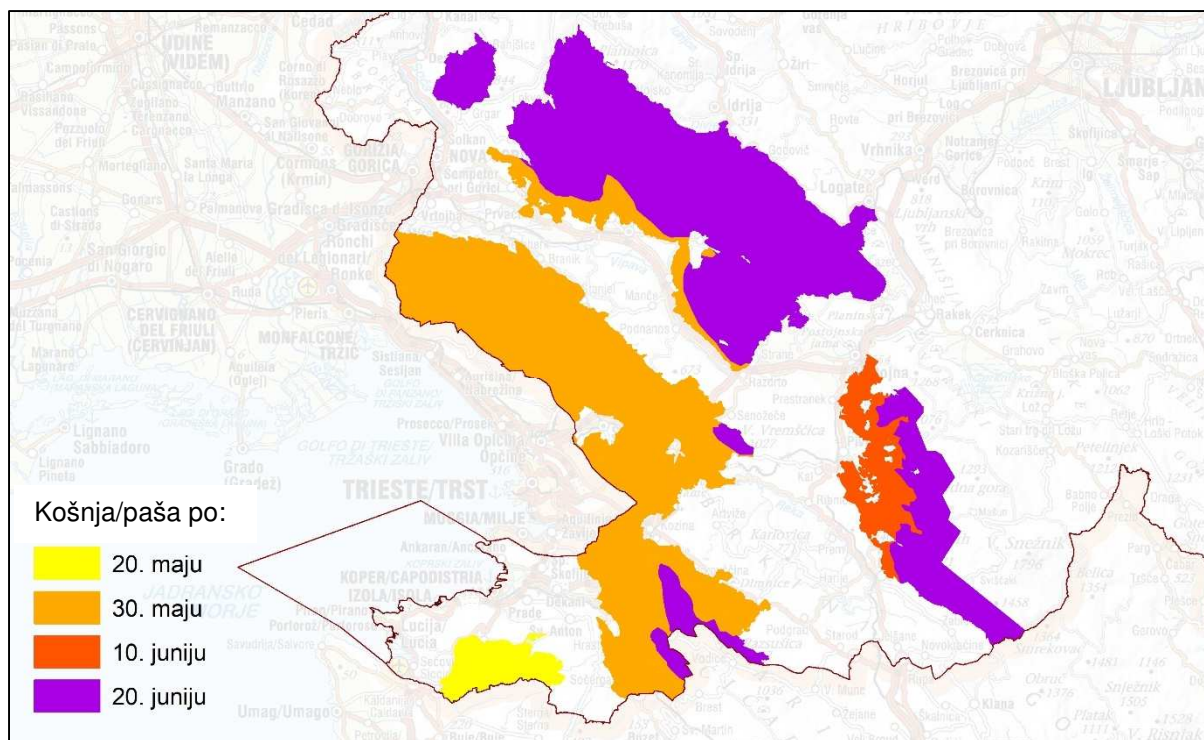
V operacijo SUHI_KTP lahko vključite celotne GERK s trajnim travinjem ali le njihove dele, ki morajo biti večji ali enaki 0,3 ha. Vključene površine morajo ostati iste ves čas izvajanja te operacije.

Časovne omejitve izvajanja aktivnosti

Kdaj lahko v posameznem letu kosim ali začnem s pašo živali?

Košnja in paša nista dovoljeni od 15. 11. tekočega leta do datuma dovoljenega začetka košnje/paše. Datum možnega začetka košnje/paše je odvisen od geografske lege zemljišč in je prikazan na sliki 8. Ti datumi so:

- 20. 5. naslednjega leta na območju Slovenska Istra;
- 30. 5. naslednjega leta na območjih Kras in Trnovski gozd – Nanos 2;
- 10. junija naslednjega leta na območju Notranjski trikotnik 1;
- 20. junija naslednjega leta na območjih Banjšice – travišča, Kras 2, Notranjski trikotnik 2, Trnovski gozd – Nanos 3.

Slika 8: Območja, kjer je možno izvajati operacijo SUHI_KTP in datumi, s katerimi se na posameznih območjih lahko začne kositi/paši

Kdaj se lahko izvede druga košnja/paša na posamezni površini?

Druga košnja/paša se lahko opravi najmanj pet tednov po zaključku prve košnje/paše.

Ali lahko na isti površini pasem in kosim?

Na posamezni čredinki oziroma delu parcele se lahko travo odstrani do dvakrat letno, možnosti so naslednje:

- dvakrat po do 14 dni paše ali
- dvakrat košnja ali
- enkrat košnja in enkrat paša do 14 dni.

Ostale omejitve glede rabe površin (pri košnji in paši)

- Gnojenje z organskimi in mineralnimi gnojili ni dovoljeno (prepoved velja za cel GERK tudi v primerih, če je v operacijo vključen le del GERK).
- Uporaba fitofarmaceutskih sredstev ni dovoljena (prepoved velja za cel GERK tudi v primerih, če je v operacijo vključen le del GERK).
- Požiganje travnika/pašnika ni dovoljeno (prepoved velja za cel GERK tudi v primerih, če je v operacijo vključen le del GERK).
- Travnika/pašnika ni dovoljeno mulčiti namesto košnje/paše (prepoved velja za cel GERK tudi v primerih, če je v operacijo vključen le del GERK).
- Travnika/pašnika ni dovoljeno dosejevati z neavtohtonimi oziroma komercialnimi travnimi mešanici. Za zasaditev tal s poškodovano rušo se lahko uporabita seneni drobir ali zeleni mulč (tik pred zorenjem trav pokošena mrva) iz okoliških kraških travnikov, na katerih ni invazivnih tujerodnih vrst rastlin.

- Čiščenje kot ukrep za omejevanje velikosti lesnih struktur se lahko izvaja med 15. 9. tekočega leta in 1. 3. naslednjega leta, pri čemer se prednostno ohranja grmovne vrste s plodovi v obliki jagod, kot sta glog (*Crataegus* sp.) in črni trn (*Prunus spinosa*), ki se jih redno redči na dve do tri leta, posekano lesno biomaso pa odstrani s površine. Mejice in posamezne grme in drevesa se ohranja; lahko se jih omejuje tako, da se ohranja vitalnost lesnih rastlin, strukturiranost mejic (ohranja se zeliščni, grmovni in drevesni sloj).

Druge omejitve glede paše

- Paša se izvaja po čredinkah, pri čemer so živali na posamezni čredinki v tekočem letu lahko prisotne največ 14 dni ob prvi paši in največ 14 dni ob drugi paši (vključno z dnevom začetka paše).
- Živali se na površinah, ki so vključene v operacijo, dodatno ne krmi (dovoljeni so le mineralno-vitaminski dodatki).
- Na travniku se ne smejo pojavljati znaki prepašenosti kot so gole zaplate prsti in paša do korenin.
- Po končanem obdobju paše se po potrebi opravi čistilna košnja. Če se čistilna košnja izvede z mulčenjem, se jo lahko opravi po 1. 9. tekočega leta in najpozneje do 15. 11. tekočega leta.
- Živali se na površinah, vključenih v operacijo, ne smejo nahajati na golih ali blatnih tleh.
- Paša gojene divjadi v oborah in domačih prašičev ni dovoljena.
- Upravičenec mora ustrezno poskrbeti za varnost svojih živali (npr. zaščita pred velikimi zvermi, zaščita pred padci v brezna ipd.).
- Operacija nima omejitev glede obtežbe (GVŽ/ha). Prekomerna raba in povečan vnos mineralov in organskih snovi sta prepovedana s časovnimi omejitvami in s prepovedjo gnojenja in dodatnega krmljenja živali na površini, ki je vključena v operacijo.

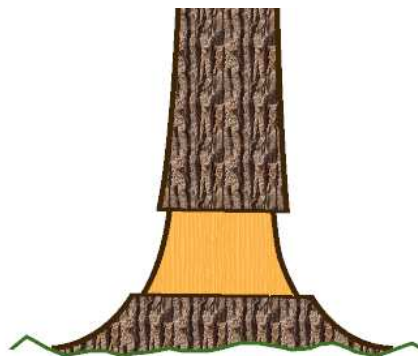
Druge omejitve glede košnje

- Travniki se kosi od enega roba travnika proti drugemu, ali pa od sredine proti zunanemu robu.
- Pokošena trava se odstrani s travnika in pospravi kot seno – ročno, z nakladalko ali kot bale suhega sena. Mrva se ne silira, prav tako se je ne pušča na travniku/pašniku.
- Mulčenje kot nadomestek košnje ni sprejemljivo.

Ukrepi ob pojavu invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst

- V primeru pojavljanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst je le-te ob posamičnem pojavljanju treba takoj odstraniti ročno oziroma obvezno izvesti košnjo za omejevanje njihovega širjenja ob upoštevanju časovnih omejitev košnje/paše v okviru te operacije in v skladu z navodili za odstranjevanje. Če je le mogoče, se te vrste odstrani še pred cvetenjem in semenenjem, saj se s tem preprečuje razmnoževanje teh vrst in prihrani veliko dela v naslednjih letih (pri vrstah, ki so vključene v pogojenost, je odstranjevanje pred cvetenjem in semenenjem obvezno).

- Prednostno se odstranjuje osebke invazivne tujerodne vrste veliki pajesen (*Ailanthus altissima*). Upravičencem vsekakor svetujemo tudi, da so pozorni na pojavljanje zelnote invazivne tujerodne vrste raznozobi grint (*Senecio inaequidens*), ki je strupen in pomeni pomembno grožnjo za kmetijstvo (predvsem za čebelarstvo in pridelavo mleka ter mesa) in naravne ekosisteme.
- Pri odstranjevanju invazivnih tujerodnih drevesnih vrst se pri večjih drevesih, debeline nad 6 cm, najprej izvede obročkanje, posek drevesa pa šele čez leto ali dve, ko se rastlina povsem posuši. Pri obročkanju (slika 9) se drevesu čim bolj pri dnu panja izreže približno 2 do 3 cm globok in 15 do 50 cm visok (odvisno od starosti drevesa) kolobar lubja in se s tem onemogoči transport snovi iz korenin. Ob samem poseku invazivnih tujerodnih vrst dreves bi namreč prišlo do intenzivnega odganjanja mladih rastlinic iz korenin, kar z obročkanjem večinoma preprečimo. Morebitne poganjke iz panja sproti odstranjajte. Na travniku/pašniku morajo biti ustrezno odstranjena ali obročkana vsa drevesa velikega pajesena (dopustno je, da se pri večjem številu obročkanih dreves kakšno »izmuzne«, a naj teh dreves ne bo več kot 5 %). Upravičencem svetujemo, da so pri ukrepih temeljiti, saj že eno samo žensko drevo proizvede zelo veliko semen in s tem povzroči zelo velike vložke potrebnega dela v naslednjih letih.
- Na GERK ne sme biti več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami, ki ne smejo cveteti ali semeniti oziroma se širiti na druge načine. Glede prisotnosti invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst veljajo zahteve pogojenosti (preprečevanje cvetenja in semenenja).

Slika 9: Obročkanje debel invazivnih tujerodnih vrst dreves kot sta veliki pajesen in navadna pavlovnija

Svetujemo, da ste pozorni tudi na pojavljanje drugih invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst, kot so navadna barvilnica (*Phytolacca americana*), topinambur (*Helianthus tuberosus*), navadna pavlovnija (*Paulownia tomentosa*), ameriška zlata rozga (*Solidago canadensis*, *Solidago gigantea*), bambusi (*Phyllostachys* s.p.), navadna papirjevka (*Broussonetia papyrifera*), smrdljiva ditrihovka (*Dittrichia graveolens*) itd. in da v primeru njihove pojavitve čim prej začnete z njihovim odstranjevanjem.

Kje lahko upravičenci vidite, katere časovne omejitve veljajo za vaše travnike?

Za operacijo SUHI_TP so pripravljene sloji potencialnega vpisa, ki so dostopni na vpogled na pregledovalniku grafičnih podatkov, na spletni strani <http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer/>.

Kje se operacija lahko izvaja?

Operacija SUHI_KTP se lahko izvaja se na območju kraških travnikov in pašnikov, na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik« in »1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi«. V operacijo se lahko vključite na območjih, ki so prikazani na sliki 8, pri čemer različne barve označujejo območja z različnimi časovnimi omejitvami glede začetka rabe travišč v posameznih letih.

Kakšna je višina plačila?

Letna višina plačila za operacijo SUHI_KTP je **249,00 EUR/ha**.

Dokumenti, ki jih morate hraniti na KMG

- Ves čas izvajanja operacije morate hraniti veljavne, posodobljene načrte košnje/paše za vsako posamezno leto izvajanja operacije, na katerem so označene tudi vse morebitne spremembe za posamezna leta in zabeležke, opombe ter zaznamke.
- Vedno imejte posodobljen načrt košnje/paše, na katerem so označene vse morebitne naknadne spremembe in podaljšanja veljavnosti v naslednja leta.
- Če izvajate sanacijo poškodovanih površin (površine s poškodovano ali odstranjeno travno rušo), shranite dokumentacijo o pridobljenem semenu (npr. podatke o GERK travnika drugega KMG, s katerega je pridobljen seneni drobir, račune, s katerih mora biti razviden nakup semena, deklaracije uporabljenega semena, deklaracije za nazaj (od prvega nakupa semena), če uporabljate lastno pridelano seme, kopije deklaracij za seme, če ste seme pridobili od drugega KMG).
- Deklaracije za gnojila in fitofarmacevtska sredstva ter račune o nakupu gnojil in fitofarmacevtskih sredstev.

Izvajanje kontrole

Agencija izvaja kontrolo izpolnjevanja zahtev operacije SUHI_KTP z upravnim pregledom in pregledom na kraju samem.

Agencija preveri:

a) z **upravnim pregledom**:

- ali so površine, vključene v operacijo, znotraj površin, predvidenih v evidenci območij suhih kraških travnikov in pašnikov (v t. i. evidenci KRAS,)
- prek zbirne vloge in sistema za spremljanje površin, ali je na GERK ustrezna raba in prisotna ustrezna kmetijska rastlina (trajno travinje);

b) s **pregledom na kraju samem**:

- ali imate izdelan načrt košnje/paše za tekoče leto,
- so v načrt košnje/paše vneseni datumi dejanskega izvajanja aktivnosti,
- ali se košnja izvaja v skladu z načrtom košnje/paše,
- ali paša poteka na površinah, predvidnih v načrtu košnje/paše,

- ali se na površinah gospodari v skladu z zahtevami operacije (ni prepašenih površin, ni gnojenja, dodatnega krmljenja živali na paši, požiganja, se pokošena trava pospravi kot mrva ipd.),
- ali na GERK ni cvetočih ali semenečih invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst,
- ali je na GERK več kot 30 % površine prerasle z invazivnimi tujerodnimi rastlinskimi vrstami.